

ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ: КОМУНІКАЦІЇ, ІМЕНУВАННЯ, ПОВАГА

Лариса Компанцева,
докторка філологічних наук,
професорка
Національна академія
Служби безпеки України

ГІПОТЕЗИ, ЩО БУЛИ ПІДТВЕРДЖЕНІ

- (1) Чим вище рівень політичної і соціально-економічної рівності тим менше ймовірність внутрішнього збройного конфлікту.
- (2) Чим вище рівень політичної і соціально-економічної рівності в країні, тим більш мирна вона загалом.
- (3) **Чим більше люди схвалюють гендерну рівність у країні, тим менше можливість того, що в країні почнеться збройний конфлікт.**
- (4) **Чим більше людей схвалюють гендерну рівність у країні, тим більш мирною вона буде загалом.**
- (5) Чим більше людей схвалюють гендерну рівність у країні, тим вище рівень політичної та соціально-економічної рівності.

А. Еквел

ГЕНДЕР ЧИ АНТИГЕНДЕР:

Хто атакує демократію в Україні?

ДОСЛІДЖЕННЯ АНТИГЕНДЕРНИХ ГРУП

ІНІЦІАТОРІВ АНТИСІМЕЙНИХ ІНІЦІАТИВ
ДІЯВІДПОВІДАЛЬНОСТІ!

СЛОВНИК

Європейського інституту
із ґендерної рівності

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з інтеграції ґендерних підходів
у систему підготовки фахівців для сектору
безпеки і оборони України

ҐЕНДЕРНО ЧУТЛИВІ ВИЗНАЧЕННЯ

- **Ґендерно чутливі комунікації** – комунікації, що ґрунтуються на принципі визнання цінності рівних можливостей прав та обов'язків чоловіків і жінок, а також демонструє повагу до інаковості комунікантів.
- **Інтолерантні ґендерні комунікації** – комунікації, що спрямовані на приниження гідності людини або спільнот, невизнання права бути «іншим»; демонстрація переваг власної ціннісної (зокрема ґендерної) системи над іншими.
- **Ґендерно чутливий інститут сектору безпеки і оборони** – інститут, що задовольняє конкретні потреби різноманітних груп чоловіків і жінок, хлопців і дівчат у галузі безпеки та правосуддя й сприяє повній та рівноправній участі жінок і чоловіків у цій діяльності.
- **Мовний сексизм** – вираження в мові чи мовними засобами тенденційних поглядів і переконань, що принижують, вилучають, недооцінюють та стереотипують жінок за статевою ознакою.

Нова редакція «Українського правопису»²¹⁷ закріпила правомірність вживаності іменникових суфіксів **-к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес**, за допомогою яких від іменників чоловічого роду утворюються іменники на означення осіб жіночої статі. Але в офіційно-ділову мову безпекових інституцій слова типу *полковниця, завідувачка, директорка* тощо не увійшли. Сьогодні внесення змін, що формалізують офіційне вживання **фемінітивів** (іменників жіночого роду на позначення людини за професією, посадою чи видом занять, що є парними до іменників чоловічого роду), до установчих документів безпекових інституцій є нагальним стратегічним завданням, оскільки:

- 1** визначає жінок як значущу соціальну (професійну) групу і підвищує їх видимість у професії;
- 2** руйнує стереотипи, оскільки окреслює спектр сфер, де жінки визнані як професіоналки;
- 3** мотивує жінок брати участь у нових професійних сферах.

ДСНС: ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ – ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ПРОРИВ

Мінекономрозвитку звернулося до питання реформування Класифікатора професій.

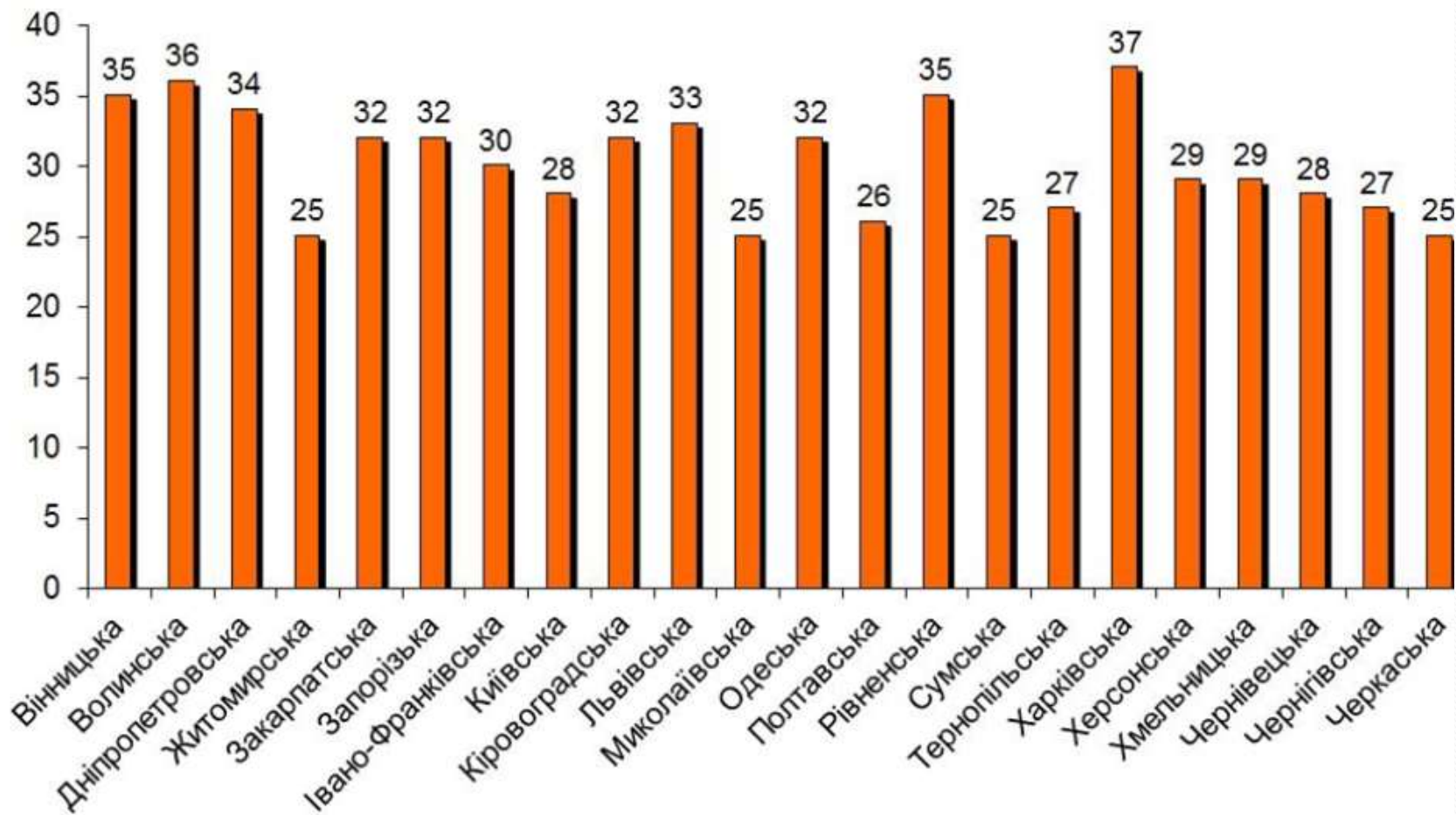
Фемінітиви — це слова жіночого роду, альтернативні або парні аналогічним поняттям чоловічого роду (що зазвичай використовуються до всіх людей незалежно від їхньої статі): *льотчик – льотчиця, письменник – письменниця, професор – професорка*.

Використання фемінітивів в жодному разі не ображає та не принижує жінку, а навпаки, демонструє, що вона є повноцінно суб'єктна в процесах. Що вона, зрештою, варта того, аби мати для себе в мові окрему назву, а не «заодно матися на увазі».

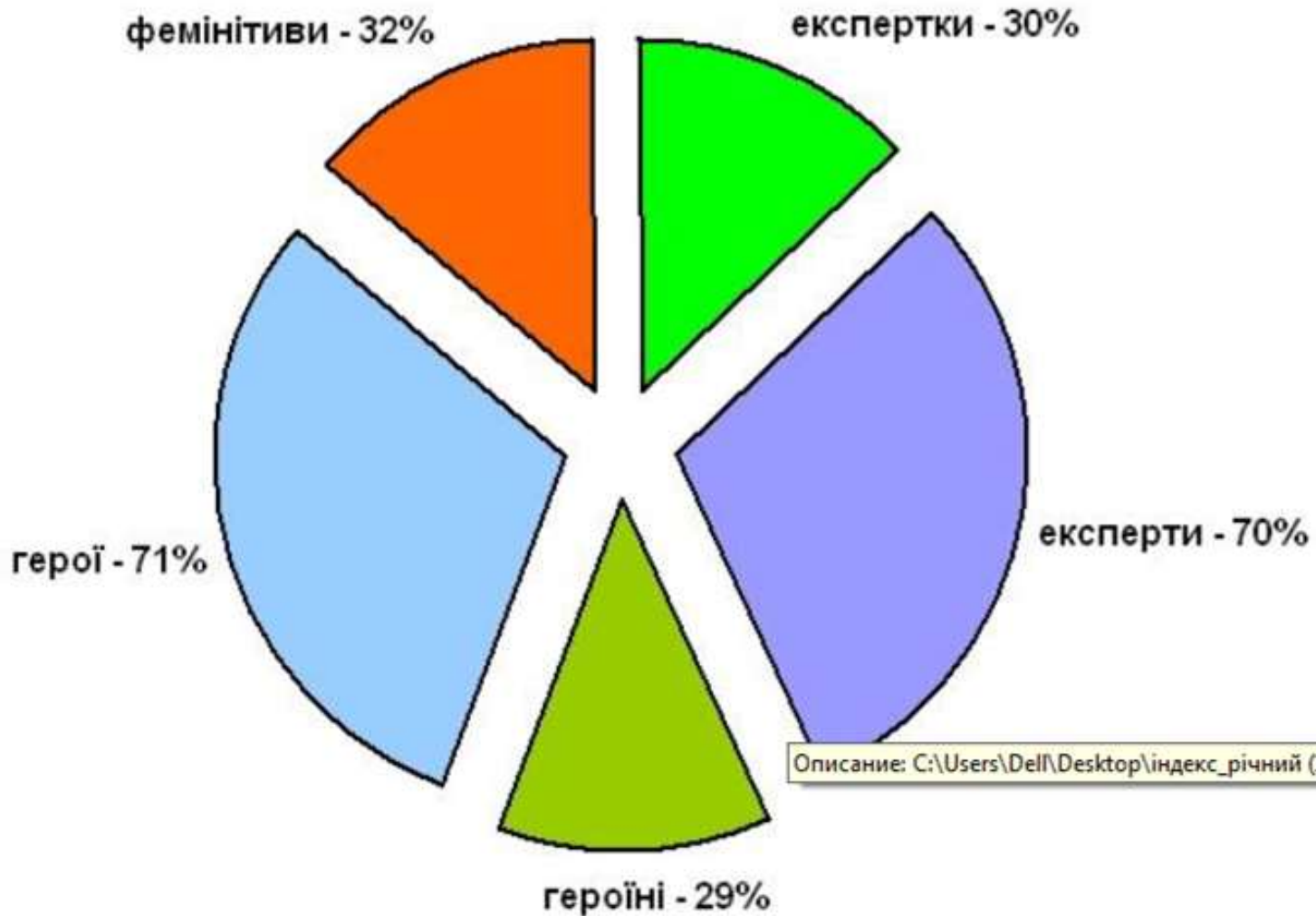
(Словничок фемінітивів для пресофіцерів та пресофіцеринок територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій)

ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА

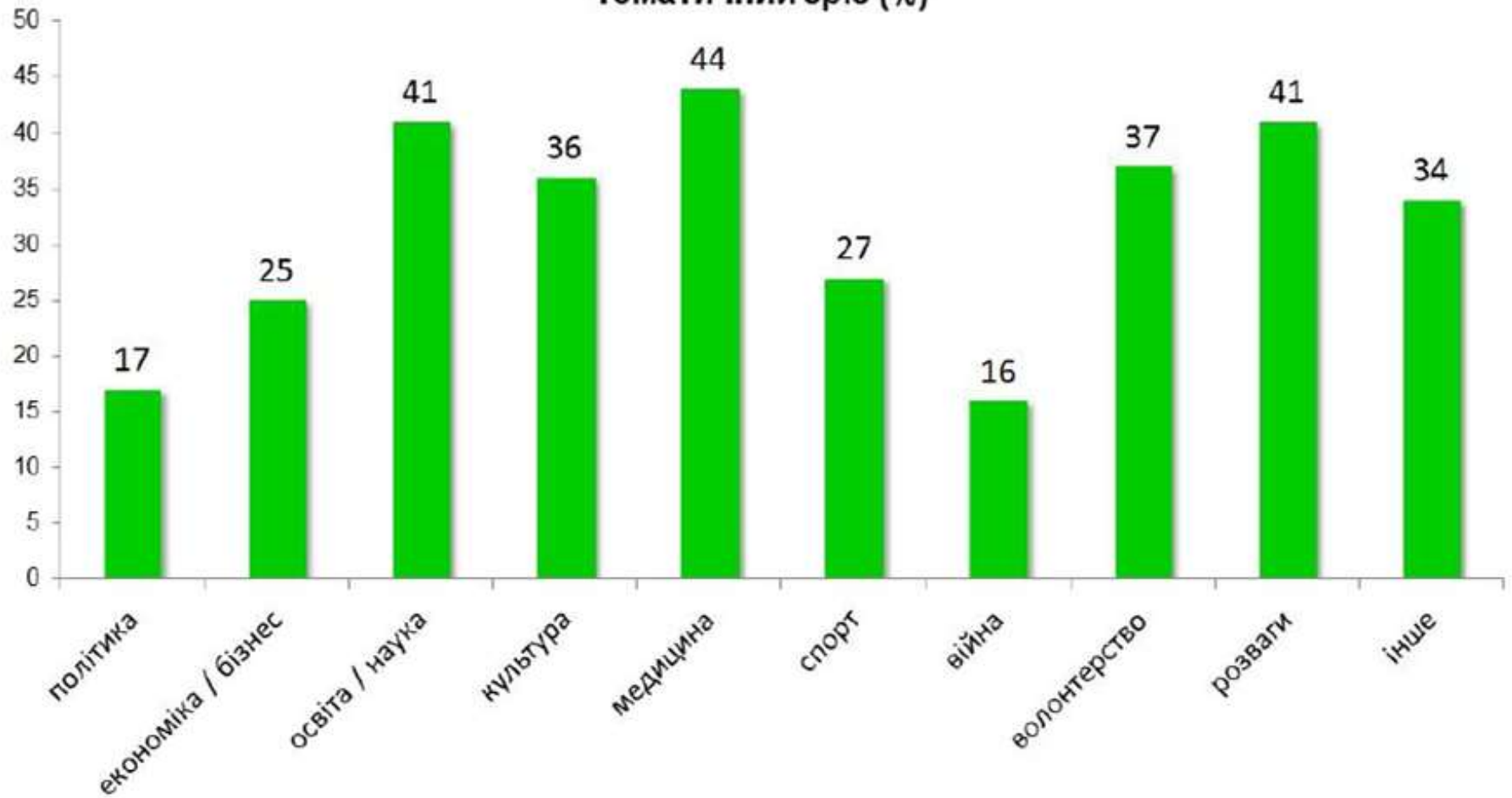

ІНДЕКС ҐЕНДЕРНОЇ ЧУТЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА ЗА ІНДИКАТОРАМИ

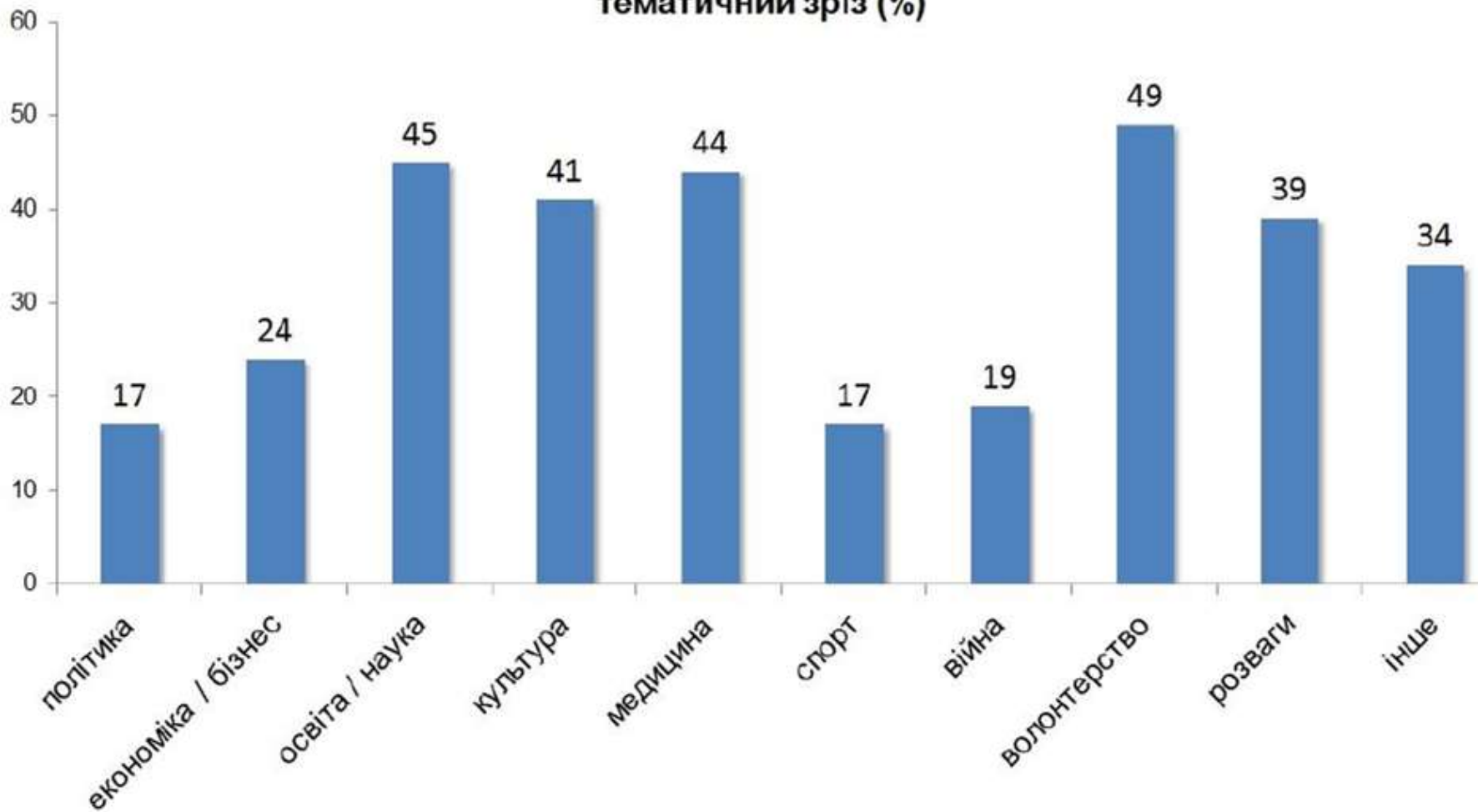

Описание: C:\Users\Dell\Desktop\індекс_річний (1).jpg

Присутність жінок як героїнь у регіональних медіа: тематичний зріз (%)

Присутність жінок як експерток у регіональних медіа: тематичний зріз (%)

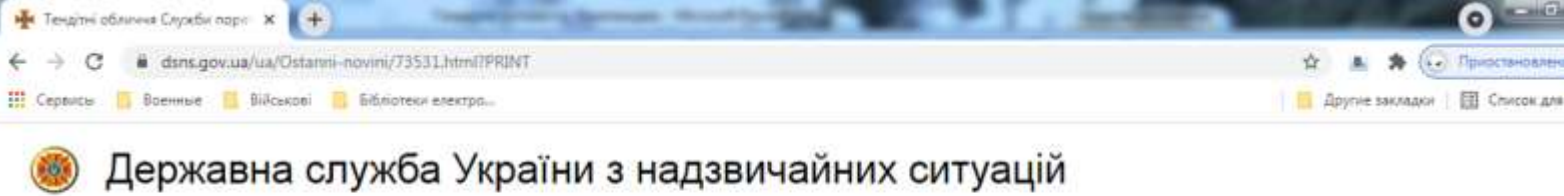
ФЕМІНІТИВИ НА САЙТАХ ІНСТИТУЦІЙ – УЧАСНИЦЬ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

- ДСНС – 0,5%
- НУЦУ – 7%
- ІДУ НД ЦЗ – 0%
- ЧШБ – 0 %
- ЛДУ БЖД – 0%

ФЕМІНІТИВИ ДСНС (0,5%)

10 вживань з 2010 р.

- Представниця ДСНС взяла участь у тренінгу «Гендер в системі сектору безпеки» 6 Серпня 2018
- МВС підтримує всі державні програми та ініціативи, що дозволяють зміцнювати права та можливості жінок і чоловіків у секторі безпеки — Катерина Павліченко 10 Березня 2021
- Курсантка ЧПБ Валерія Іваненко – Дипломантка загальноміського конкурсу «Бути першою» в Черкасах 5 Березня 2021
- У Головному управлінні ДСНС України у Львівській області відбулася робоча зустріч з питань інтеграції гендерного підходу в системі органів МВС 2019
- В Головному управлінні ДСНС в Одеській області відбулась робоча зустріч з питань гендерної інтеграції 22 Жовтня 2019
- Донецька область: за участю радниці Міністра МВС з питань гендерної політики у Головному управлінні відбулася нарада з питання інтеграції гендерної рівності 7 Червня 2019

Тендітні обличчя Служби порятунку: історія Еліни Лежненко з Миколаївської області

Усміхнені, позитивні і неймовірно сильні жінки із відкритими серцями, що оберігають і домашнє вогнище, і нашу країну від небезпек. Саме такими є українські рятувальниці. Саме такою є і Еліна Лежненко, яку люблять і поважають колеги.

Своїм прикладом наші **тендітні рятувальниці** надихають і мотивують, а також щоразу доводять, що здатні на рівні з чоловіками здолати усі труднощі відповідальної професії.

ТЕНДІТНИЙ

1. (про людину й тварину, частини їхнього тіла, про рослини та їхні частини - тонкий своєю будовою), **НІЖНИЙ, СУБТИЛЬНИЙ**розм. *Вона - і без того тендітна й маленька - якимось зразу зробилась ще тендітніша* (М. Хвильовий)
2. Фізично нерозвинутий. *Вона здавалась занадто вже тендітною для занять таким важким видом спорту* (В ім'я Вітчизни, 1954, 55);
// Слабкий, неміцний // Уразливий, ніжний Не зрозуміла [мати], що в Михайлика тендітна, жіноча вдача (Зінаїда Тулуб, Людолови, I, 1957, 354);
// Із слабким здоров'ям. Праця була тяжка,.. та Левантина хоч і була собі утла й тендітна, але не боялася ніякої праці (Борис Грінченко, II, 1963, 260); *Виснажлива хвороба зробила його якимось крихким, тендітним — в обличчі ні кровинки, руки, мов тріски* (Олесь Гончар, II, 1959, 132).

ФЕМІНІТВИ. НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ (7%)

Сьогодні впровадження принципу гендерної рівності є одним з пріоритетів ДСНС. Адже імплементація таких офіційних актів, як Резолюція ООН 1325 – це не лише про жінок, а й про прозоре суспільство та рівні можливості для **кожного**.

«В Державній службі України з надзвичайних ситуацій є місце для **кожного ...**»

Фахівець (з гендерної рівності) НУЦЗ України взяла участь у засіданні обласної Координаційної ради

ФЕМІНІТИВИ ІДУ НД ЦЗ

- ІДУ НД ЦЗ взяв участь у гендерному **квесті проєкту «Через рівність та порозуміння до захисту та безпеки»**
- 12 лютого на базі Харківського національного університету внутрішніх справ в онлайн режимі відбувся гендерний квест проєкту «Через рівність та порозуміння до захисту та безпеки».
- Захід проводився за підтримки **Урядового уповноваженого** з питань гендерної політики Катерини Левченко, Міністерства внутрішніх справ та Харківської обласної державної адміністрації. **Координатор** квесту – **помічник** ректора Харківського національного університету внутрішніх справ з гендерних питань Оксана Цукан.

ЧІПБ. Фемінітиви?

Сьогодні впровадження принципу гендерної рівності є одним з пріоритетів ДСНС. Адже імплементація таких офіційних актів, як Резолюція ООН 1325 – **це не лише про жінок**, а й про прозоре суспільство та рівні **можливості для кожного**.

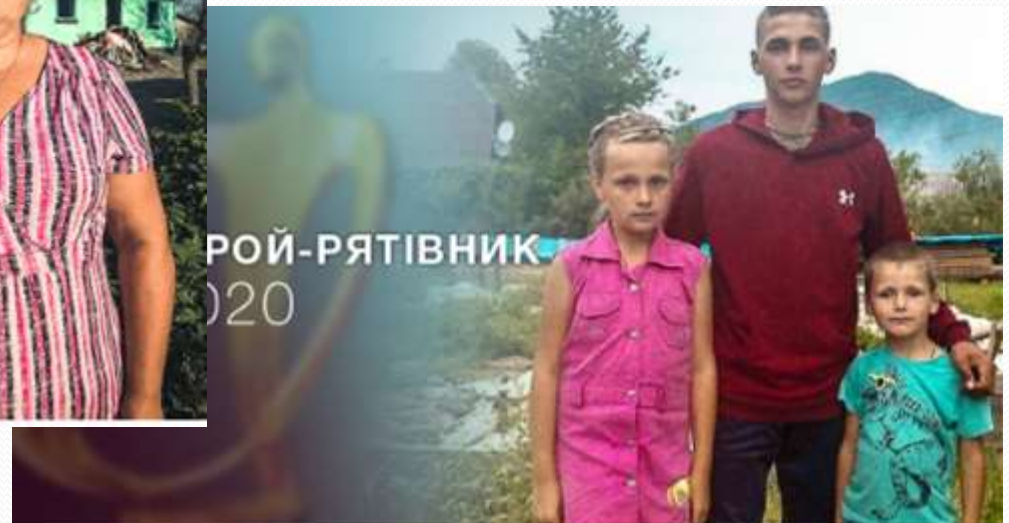
ГЕНДЕРНА/СОЦІАЛЬНА ЧУТЛИВІСТЬ: ВСЕУКРАЇНСЬКІ АКЦІЇ

**УКРАЇНСЬКА АКЦІЯ
"ГЕРОЙ-РЯТУВАЛЬНИК РОКУ"**

Учасником Всеукраїнської акції "Герой-рятувальник року" може стати Кожен громадянин, який проявив мужність і героїзм під час порятунку людей, ліквідації пожежі, аварії, надзвичайної ситуації.

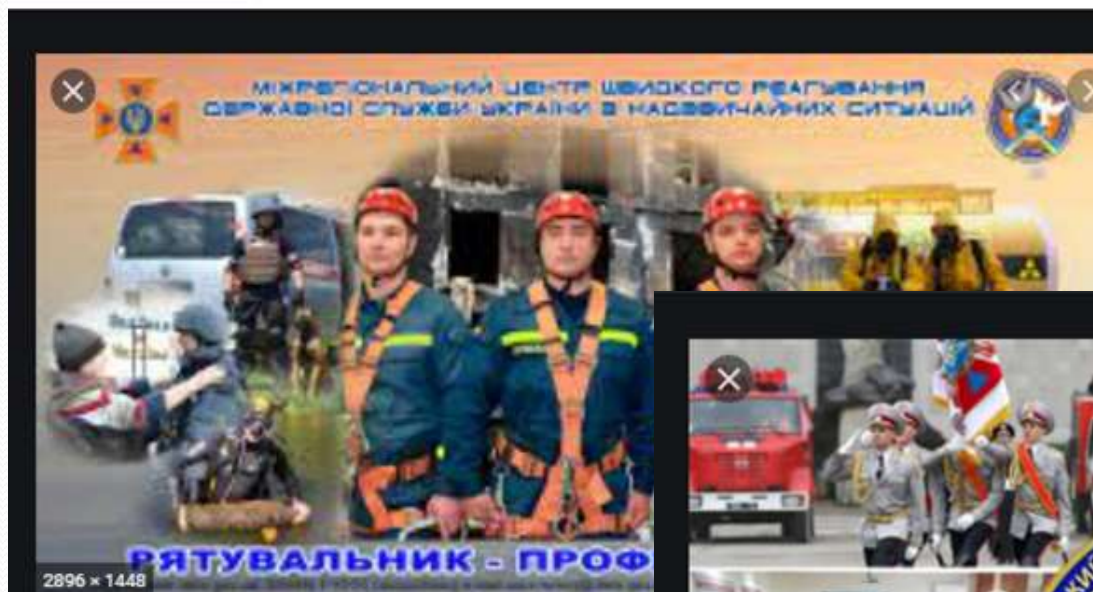
Акція проводиться протягом року, а переможці будуть нагороджені відзнакою "Герой-рятувальник року"

Словничок фемінітивів для пресофіцерів та пресофіценок територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій

- радник – радниця
- редактор – редакторка
- реєстратор – реєстраторка
- режисер – режисерка
- реквізитор – реквізиторка
- рекламист – рекламистка
- ріелтор – ріелторка
- ректор – ректорка
- репетитор – репетиторка
- репортер – репортерка
- ресторатор – рестораторка
- референт – референтка
- рекламник – рекламниця
- робітник – робітниця
- рятувальник – рятувальниця

ЯК ОБИРАТИ ҐЕНДЕРНО ЧУТЛИВІ ЗОБРАЖЕННЯ?

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

